

V Bruseli 11. októbra 2022
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

POZNÁMKA

Od: Generálny sekretariát Rady
Komu: Rada

Predmet: Poľnohospodárske otázky súvisiace s obchodom
– výmena názorov

V súvislosti so zasadnutím Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo, ktoré sa bude konať 17. – 18. októbra 2022, delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument s cieľom poskytnúť im pomoc pri príprave na rokovania o uvedenom bode.

Poľnohospodárske otázky súvisiace s obchodom

1. EÚ je významným aktérom v oblasti obchodu s poľnohospodárskymi výrobkami a Rada pre poľnohospodárstvo a rybárstvo pravidelne rokuje o súčasnej situácii vrátane aktuálneho stavu dvojstranných a mnohostranných obchodných rokovaní. O obchode ako horizontálnej otázke rokovali ministri poľnohospodárstva naposledy v januári 2022 a odvtedy rokovali aj o špecifickejších otázkach týkajúcich sa napríklad 12. konferencie ministrov WTO, skupiny G20 a obchodu s Ukrajinou. Táto poznámka je zhrnutím nedávneho a relevantného vývoja a jej cieľom je pomôcť pri príprave diskusie ministrov.
2. Pred vojnou bola **Ukrajina jedným z najväčších svetových vývozcov mnohých poľnohospodárskych výrobkov** vrátane slnečnicového oleja (50 % svetového vývozu), kukurice a pšenice. 90 % vývozu obilnín a olejnatých semien prechádzalo cez je čiernomorské prístavy. Ruská agresia a blokáda týchto prístavov prakticky znemožnili vývoz a hrozilo, že milióny ton obilia sa znehodnotia a že pre nasledujúcu úrodu nebudú dostatočné skladovacie kapacity. Vďaka vytvoreniu koridorov solidarity, ako aj „Čiernomorskej iniciatívy OSN pre obilniny“ sa Ukrajine podarilo do konca septembra vyviezť viac ako 18 miliónov ton ukrajinských obilnín, strukovín, olejnatých semien a spracovaných výrobkov. Tieto dve iniciatívy si nekonkurujú, ale navzájom sa dopĺňajú a očakáva sa, že význam koridorov solidarity bude v dôsledku zintenzívnenia dvojstranného obchodu a obnovy Ukrajiny rásť. Všetka pozornosť sa v súčasnosti sústreďuje na obnovenie čiernomorskej iniciatívy, ktorú EÚ plne podporuje.

3. V záujme ďalšej **podpory ukrajinského hospodárstva a ukrajinských výrobcov** zasiahnutých ruskou agresiou zaviedla EÚ opatrenia umožňujúce dočasnú úplnú liberalizáciu obchodu a pozastavenie opatrení na ochranu obchodu. Opatrenia budú platiť jeden rok, a to do 5. júna 2023, a budú sa nimi podporovať poľnohospodári a agropotravinársky sektor na Ukrajine, ak sa zablokujú iné vývozné trasy. Niektoré členské štáty vyjadrili obavy, že následný nárast dovozu určitých výrobkov, najmä hydinového mäsa a vajec, má negatívny vplyv na niektorých výrobcov EÚ. Dovoz z Ukrajiny sa zvýšil aj v prípade tovaru, ktorý už bol oslobodený od cla, ale ktorý už z dôvodu obchodného embarga a zatvorenia čiernomorských prístavov Ukrajina nemôže vyvážať do iných krajín. Komisia sa zaviazala, že bude situáciu pozorne sledovať a podľa potreby podá Rade v súlade s ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2022/870 správu.
4. Preskúmali sa kumulatívne účinky a **vplyv dohôd o voľnom obchode** a počas neformálnych videokonferencií, ktoré sa konali v januári a apríli 2021, ministri poľnohospodárstva rokovali o predloženej aktualizovanej štúdii Spoločného výskumného centra (JRC), ktorá sa začala v roku 2016 a venovala sa kumulatívnym hospodárskym účinkom prebiehajúcich a nadchádzajúcich obchodných rokovaní na odvetvie poľnohospodárstva EÚ¹.
5. Táto téma úzko súvisí s otázkou, ako **EÚ ovplyvňujú** dohody o voľnom obchode medzi dvoma tretími krajinami, s ktorými má EÚ dohody o voľnom obchode, ako sú dohody o voľnom obchode medzi Spojeným kráľovstvom a Austráliou a Spojeným kráľovstvom a Novým Zélandom. Členské štáty vyjadrili záujem o informácie, aký vplyv by tieto dohody mohli mať na EÚ. Na žiadosť vznesenú počas zasadnutia Osobitného výboru pre poľnohospodárstvo (OVP) sa Komisia zaviazala preskúmať, či by sa dala vykonať hlbšia analýza vplyvu takýchto dohôd na EÚ.

¹ [JRC Publications Repository - Cumulative economic impact of trade agreements on EU agriculture \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/jrc/publications-repository/publication-detail?lang=en&id=6444)(Archív publikácií JRC – Kumulatívny hospodársky vplyv obchodných dohôd na poľnohospodárstvo EÚ).

6. Rokovania o dohode o voľnom obchode s **Novým Zélandom** sa ukončili 30. júna 2022, Rada ju ešte bude musieť ratifikovať a Európsky parlament prijať. Touto dohodou sa vytvára globálny štandard vrátane záväzkov v oblasti udržateľného rozvoja vyplývajúcich z Parížskej dohody o zmene klímy, spolupráce pri zmiernení zmeny klímy, udržateľnosti potravinových systémov a dobrých životných podmienok zvierat. Bude sa zaoberať nielen obavami týkajúcimi sa udržateľnosti v obchode, ale bude aj dôležitou referenciou pre vzťahy EÚ s ďalšími obchodnými partnermi.
7. Dohoda s **Mercosurom** sa na politickej úrovni uzavrela v roku 2019 a v súčasnosti sa právne preskúmava. Rokovania o modernizovanej dohode o voľnom obchode s **Mexikom** sa ukončili už v máji 2018 a rokovania o dohode o voľnom obchode s **Čile** sa na technickej úrovni ukončili v októbri 2021. Ako oznámila predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová vo svojej správe o stave Únie zo 14. septembra 2022, Komisia sa bude usilovať dosiahnuť pokrok v súvislosti s uzatvorením a ratifikáciou týchto dvoch dohôd o voľnom obchode.
8. Pokiaľ ide o rokovania o dohode o voľnom obchode s **Indiou**, prvé kolo prebiehalo v Naí Dillí od 27. júna do 1. júla 2022, pričom sa súbežne konali i rokovania o ochrane investícií a zemepisných označeniach. Druhé kolo rokovaní o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Indiou sa práve skončilo.
9. Rokovania s **Austráliou** dostali nový impulz po zvolení novej vlády a v súvislosti s globálnym politickým kontextom. 13. kolo rokovaní o dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Austráliou je naplánované na október 2022.
10. Zdá sa, že obchod so **Spojeným kráľovstvom** sa v súčasnosti vrátil na úroveň pred brexitom, a to pokiaľ ide o dovoz zo Spojeného kráľovstva do EÚ, zatiaľ čo vývoz z EÚ do Spojeného kráľovstva sa v prvých šiestich mesiacoch roka 2022 v porovnaní s úrovňami z roku 2021 zvýšil o 18 %.
11. Rada je v záverečnej fáze prijímania **záverov Rady o preskúmaní obchodu a udržateľnosti**².

² ST 13241/22, Návrh záverov Rady o preskúmaní obchodu a udržateľnosti

12. Na **mnohostrannej medzinárodnej úrovni** sa diskusia naďalej zameriava na potravinovú bezpečnosť v dôsledku vojny na Ukrajine. Objem úrody v EÚ v roku 2022 v dôsledku nepriaznivých poveternostných podmienok mierne poklesol, no potravinová bezpečnosť v rámci Únie nie je ohrozená.
13. Z 12. konferencie ministrov WTO vyplynulo niekoľko mnohostranných výstupov. **Ministerské vyhlásenie o núdzovej reakcii na potravinovú neistotu** sa včas zameralo na riešenie súčasných obáv týkajúcich sa potravinovej bezpečnosti, pričom sa v ňom zdôraznil význam otvoreného obchodu s potravinami a fungujúcich trhov a odznela výzva členom, aby sa vyhli zbytočným obmedzeniam vývozu. Ďalším pozitívnym výsledkom v oblasti poľnohospodárstva bolo **rozhodnutie o vyňatí nákupov potravín na humanitárne účely v rámci Svetového potravinového programu z vývozných obmedzení**. Toto rozhodnutie má vecnú aj politickú hodnotu. V rámci prípravy na ďalšiu, teda 13. konferenciu ministrov bude EÚ naďalej konštruktívne spolupracovať s ostatnými členmi WTO s cieľom zachovať dynamiku, ktorá sa vytvorila na 12. konferencii ministrov. Poľnohospodárstvo bude s najväčšou pravdepodobnosťou na 13. konferencii ministrov jednou z kľúčových tém. V rámci rokovaní je potrebné uplatňovať nový prístup, ktorý by na jednej strane odklonil členov od neplodných diskusií a na druhej strane by zahŕňal naliehavé otázky týkajúce sa potravinovej bezpečnosti, chudoby, klímy a životného prostredia a v neposlednom rade udržateľnej výroby. EÚ považuje za užitočné pokračovať v práci na zlepšovaní transparentnosti v poľnohospodárstve, najmä v oblastiach, ako sú obmedzenia vývozu a hospodárska súťaž v oblasti vývozu, ktoré majú veľký význam v súčasných diskusiách o potravinovej bezpečnosti. V neposlednom rade sa EÚ bude naďalej zameriavať na to, že je potrebné reformovať podporu, ktorá narúša obchod. Generálna riaditeľka WTO usporiada 24. októbra 2022 zasadnutie zamerané na oblasť poľnohospodárstva, na ktorom sa bude riešiť ďalší postup v rokovaníach o tejto oblasti.
14. Ako sa prerokovalo na zasadnutí Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo v júni 2022, **prijala Komisia správu o „reciprocite“**, o ktorú požiadala Rada a Európsky parlament v rámci prijímania novej SPP. Komisia vo svojej správe identifikovala tri oblasti činnosti: medzinárodné organizácie (najmä WTO a *Codex Alimentarius*), dvojstranné obchodné dohody a autonómne opatrenia EÚ. Konštatuje, že EÚ by mala podľa potreby všetky tri uvedené možnosti využiť na presadzovanie prísnych noriem v oblasti životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat.

Závěrečné poznámky

15. Vzhľadom na tento vývoj by bolo vhodné, aby Rada na dvojstrannej a viacstrannej úrovni viedla rokovanie o smerovaní obchodných vzťahov EÚ s tretími krajinami v súvislosti s poľnohospodárstvom.
16. Musí sa zohľadniť, že je potrebné vyhnúť sa obchodným obmedzeniam a zabezpečiť udržateľnosť a environmentálne aspekty poľnohospodárstva EÚ, a tiež dodržiavať medzinárodné záväzky Únie, ako aj zohľadniť význam ďalších priorít EÚ, najmä pokiaľ ide o presadzovanie cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a zásad Parížskej dohody.
